Matematik 3 MI (efterårspensum)

Opgaver til besvarelse i 3 timer.

Opgavesættet består af én stilopgave og tre opgaver og er på 2 sider.

De første 90 minutter er uden hjælpemidler, de sidste 90 minutter med alle sædvanlige hjælpemidler. Efter 90 minutter indsamles besvarelsen af Stilopgaven.

Stilopgave (uden hjælpemidler)

(i) Definér, hvad man forstår ved at $(X, \mathcal{B})$ er et Borelrum.

(ii) Lad $\mathcal{E}$ være en brolægning på mængden X. Vis, at der findes en mindste Borelstruktur på X, der indeholder $\mathcal{E}$.

(iii) Lad nu $(X_1, \mathcal{B}_1)$ og $(X_2, \mathcal{B}_2)$ være Borelrum og lad $\mathcal{E}_1$, henholdsvis $\mathcal{E}_2$ være frembringersystemer for henholdsvis $\mathcal{B}_1$ og $\mathcal{B}_2$: $\sigma(\mathcal{E}_1) = \mathcal{B}_1, \sigma(\mathcal{E}_2) = \mathcal{B}_2$. Antag, at $X_1 \in \mathcal{E}_1$ og at $X_2 \in \mathcal{E}_2$.

Definér *produkt Borelstrukturen* $\mathcal{B}_1 \otimes \mathcal{B}_2$ og vis, at $\mathcal{E}_1 \times \mathcal{E}_2$ er et frembringersystem for $\mathcal{B}_1 \otimes \mathcal{B}_2$.

(iv) Bevis sætningen om at produkt-målelige mængder har målelige sektioner (formulér først resultatet præcist).

Opgave 1 (med hjælpemidler)

Lad X være være en mængde. For en brolægning $\mathcal{A}$ på X defineres en relation ("ækvivalens modulo $\mathcal{A}$") ved

$$x \equiv y \ (\mathrm{mod}\, \mathcal{A}) \Leftrightarrow \forall A \in \mathcal{A} : 1_A(x) = 1_A(y).$$

(i) Bevis, at ækvivalens modulo $\mathcal{A}$ er en ækvivalensrelation.

(ii) Lad $\mathcal{B}$ være en Borelstruktur på X, som er frembragt af brolægningen $\mathcal{E} : \mathcal{B} = \sigma(\mathcal{E})$. Bevis, at for punkter x og y i X gælder, at $x \equiv y \ (\mathrm{mod}\, \mathcal{B})$, hvis og kun hvis $x \equiv y \ (\mathrm{mod}\, \mathcal{E})$.

(iii) Bevis, at en tælleligt frembragt og separerende Borelstruktur er tælleligt separerende.

Opgave 2 (med hjælpemidler)

I denne opgave betegner X enhedskvadratet i $\mathbb{R}^2$: $X = [0,1] \times [0,1]$ udstyret med den naturlige Borelstruktur samt det to-dimensionale Lebesguemål. Med f betegnes

 Opgave 2 fortsættes på side 2

Københavns Universitet
Eksamen ved Det naturvidenskabelige Fakultet sommer 1999
Matematik 3 MI (efterårspensum)

funktionen, der er defineret på X ved, for $(s,t) \in X$, at sætte

$$f(s,t) = \begin{cases} 0 \text{ hvis } s = t \text{ eller enten } s \text{ eller } t \text{ er } 0 \\ \dfrac{1}{t^2} \text{ hvis } 0 < s < t \\ -\dfrac{1}{s^2} \text{ hvis } 0 < t < s. \end{cases}$$

Undersøg, om f er integrabel.

Opgave 3 (med hjælpemidler)

Lad μ være et sandsynlighedsmål på Borelstrukturen $(X, \mathcal{B})$ og lad f være en ikke-negativ integrabel funktion defineret på X. Betegn med φ det ubestemte integral af f m.h.t. μ, dvs. φ er målet givet ved

$$\varphi(A) = \int_A f d\mu\,; \quad A \in \mathcal{B}.$$

(i) Vis, at $\int \frac{1}{f} d\varphi \leq 1$. *Vejledning.* Vis først, at $\varphi(\{f = 0\}) = 0$ og udregn derefter $\int \frac{1}{f} \cdot 1_{\{f>0\}} d\varphi$.

(ii) Vis ved et eksempel, at integralet $\int \frac{1}{f} d\varphi$ kan være strengt mindre end 1. *Vejledning.* Man kan f.eks. lade μ være Lebesguemålet på $[0,1]$.